

28.10.2018

Valtiovarainministeriö
Vero-osasto

Lausuntopyyntö VM/1738/03.01.00/2018

Lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle osakesäästötilin tuloverotusta ja eräiden vakuutus tuotteiden tuloverotuksen uudistamista koskevaksi lainsäädännöksi

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi tuloverolakia siten, että säästöhenkivakuutusten ja muiden kuin verotuettujen vakuutetun ottamien vapaaehtoisten eläkevakuutusten verotusta koskevat säännökset uudistettaisiin ja lakiin otettaisiin säännökset kapitalisaatiosopimusten ja osakesäästötilin tuloverotuksesta. Esityksen tavoitteena on yhdenmukaistaa erilaisten sijoitusmuotojen verokohtelua.

Säästöhenkivakuutusten ja kapitalisaatiosopimusten osalta tavoitteena on rajoittaa niihin liittyvää verotuksen lykkääntymisvaikutusta verotuloja turvaten sekä yhdenmukaistaa eri välillisten sijoitusmuotojen verokohtelua ja näin edistää sekä sijoitusmuotoneutraalisuutta että toimialaneutraalisuutta. Vapaaehtoisten eläkevakuutusten osalta tavoitteena on mahdollistaa ei-verotuettujen eläkevakuutusten markkinoille tulo. Osakesäästötiliä koskevilla ehdotuksilla pyritään kannustamaan kotitalouksien osakesäästämistä.

Suomen Yrittäjät kannattaa keskeisiltä osin esitettyjä muutoksia sekä niihin liittyviä edellä mainittuja tavoitteita. Seuraavassa esitämme joitain huomioita luonnoksesta.

1. Osakesäästötili

Esityksessä säädettäisiin uuden osakesäästötilin verotuksesta. Sen mukaan osakesäästötilillä tapahtuvista arvopapereiden luovutuksista ei katsottaisi syntyvän veronalaista luovutusvoittoa tai vähennyskelpoista luovutustappiota. Osakesäästötilin tuottoa verotettaisiin, kun säästövaroja nostettaisiin tililtä. Nostettavista varoista katsottaisiin tuotoksi sama suhteellinen osuus, kuin mikä on tilillä olevan tuoton suhde tilillä olevien säästövarojen käypään arvoon nostohetkellä. Osakesäästötililtä nostettu tuotto luettaisiin nostovuoden veronalaiseksi pääomatuloksi. Verovelvollisen kuollessa tilin arvonnousu otettaisiin huomioon ainoastaan perintöverotuksessa.

Suomen Yrittäjät kannattaa ehdotusta uudeksi osakesäästötiliksi ja sen verotukseksi. Luonnoksessa ehdotetut säännökset osakesäästötilin verokohtelusta vastaavat sijoitusrahastojen nykyistä verokohtelua. Tämä asettaa suoran osakesijoittamisen ja rahastosijoittamisen neutraalimpaan asemaan verotuksessa. Molemmassa sijoitusmuodoissa verotuksen lykkääntyminen

synnyttää sijoittajalle rahanarvoisen edun, joka voi keventää sijoituksen tosiasiasta verorasitusta.

Ehdotetun osakesäästötilin verokohtelussa voi olla verovelvollisen kannalta myös epäedullisia elementtejä verrattuna suoriin pörssisijoituksiin. Nykyisin sijoittajan saama listatun yhtiön osinko on 85%:sti veronalaista, kun taas osakesäästötilissä tällaista 15%:n verovapaata osuutta ei ole. Lisäksi luovutusvoittojen osalta sijoittaja ei pysty hyödyntämään hankintameno-olettamaa, mikä etenkin yli 10 omistetuissa osakkeissa voi olla edullinen sijoittajan kannalta. Osakesäästötilin päättämisen yhteydessä syntynyt luovutustappio on vähennyskelpoinen tilin päättämivuonna. Jos osakesäästötilillä on ulkomaisia osakkeita, ei niistä mahdollisesti perittyä lähdeveroa hyvitetäisi. Jos lähdeveroa on pidätetty, tilin tuotoksi katsottaisiin osingon nettomäärä, eli osingon bruttomäärä vähennettynä ulkomaisella lähdeverolla.

Toisaalta tilin kautta saatuihin osinkoihin ja luovutusvoittoihin kohdistuu edellä mainittu verotuksen lykkäytymisetu, jolloin sijoittaminen tilin kautta voi olla kannattavampaa. Osakesäästötili tarjoaa siten kotitalouksille mahdollisuuden sijoittaa osakkeisiin vastaavin verosäännöin kuin rahastoihin. Tämä voi lisätä kotitalouksien halukkuutta osakesäästämiseen, mitä voidaan pitää kannatettavana.

2. Eräiden sijoitussidonnaisten vakuutusten erityinen verotusmenettely

Tuloverolakiin säädettäisiin uusi TVL 35b§ koskien eräiden sijoitussidonnaisten vakuutusten erityistä verotusmenettelyä. Menettely koskisi vakuutuksia, joissa vakuutuksenottaja tai tämän määräämä henkilö vaikuttaa sopimuksen kohde-etuuteen liittyvien omistajalle kuuluvien oikeuksien käyttämiseen. Esityksen mukaan sijoituskohteille kertyneet realisoituneet nettotuotot verotettaisiin vuosittain vakuutuksenottajan tulona eli tulo ns. virtaisi vakuutuksen ”läpi”.

Näkemyksemme mukaan luonnoksesta ei ilmene, miten menetellään muiden kohde-etuuksien osalta tilanteessa, jossa vakuutukseen tai sopimukseen katsotaan sisältyvän kohde-etuus, joka aiheuttaisi TVL 35 b §:n soveltamisen. Sovellettaisiinko TVL 35 b §:ää myös mahdollisiin muihin vakuutuksessa tai sopimuksessa oleviin kohde-etuuksiin vai ainoastaan siihen, johon verovelvollisen katsotaan käyttävän omistajalle kuuluvia oikeuksia. Mikäli läpiverotus tapahtuisi vain osittain, miten kohdennettaisiin kulut nettotulon laskemiseksi.

Luonnoksessa todetaan, että omistajalle kuuluvan oikeuden käyttämisenä pidettäisiin muun muassa sitä, jos vakuutuksenottaja saa päättää siitä, kuka toimii omaisuudenhoitajana tai kuka voi antaa kohde-etuutena olevaa varallisuutta koskevia osto- ja myyntimääräyksiä. Käsityksemme mukaan tällaista rajausta voidaan pitää verovelvollisen kannalta ankarana eikä tällaisten määräysten tulisi johtaa TVL 35 b§:n soveltamiseen.

Siltä osin kuin edellä kuvattujen järjestelyjen voidaan katsoa olevan tulkin-
nanvaraisia, on käsityksemme mukaan tärkeää, että säännöksen soveltami-
nen alkaa vasta 1.1.2020. Tällöin osapuolilla on mahdollisuus välttää esite-
tyn verotustavan soveltumisen esimerkiksi sopimuksia muuttamalla.

SUOMEN YRITTÄJÄT

Mika Kuismanen
pääekonomisti

Sanna Linna-Aro
veroasioiden päällikkö